

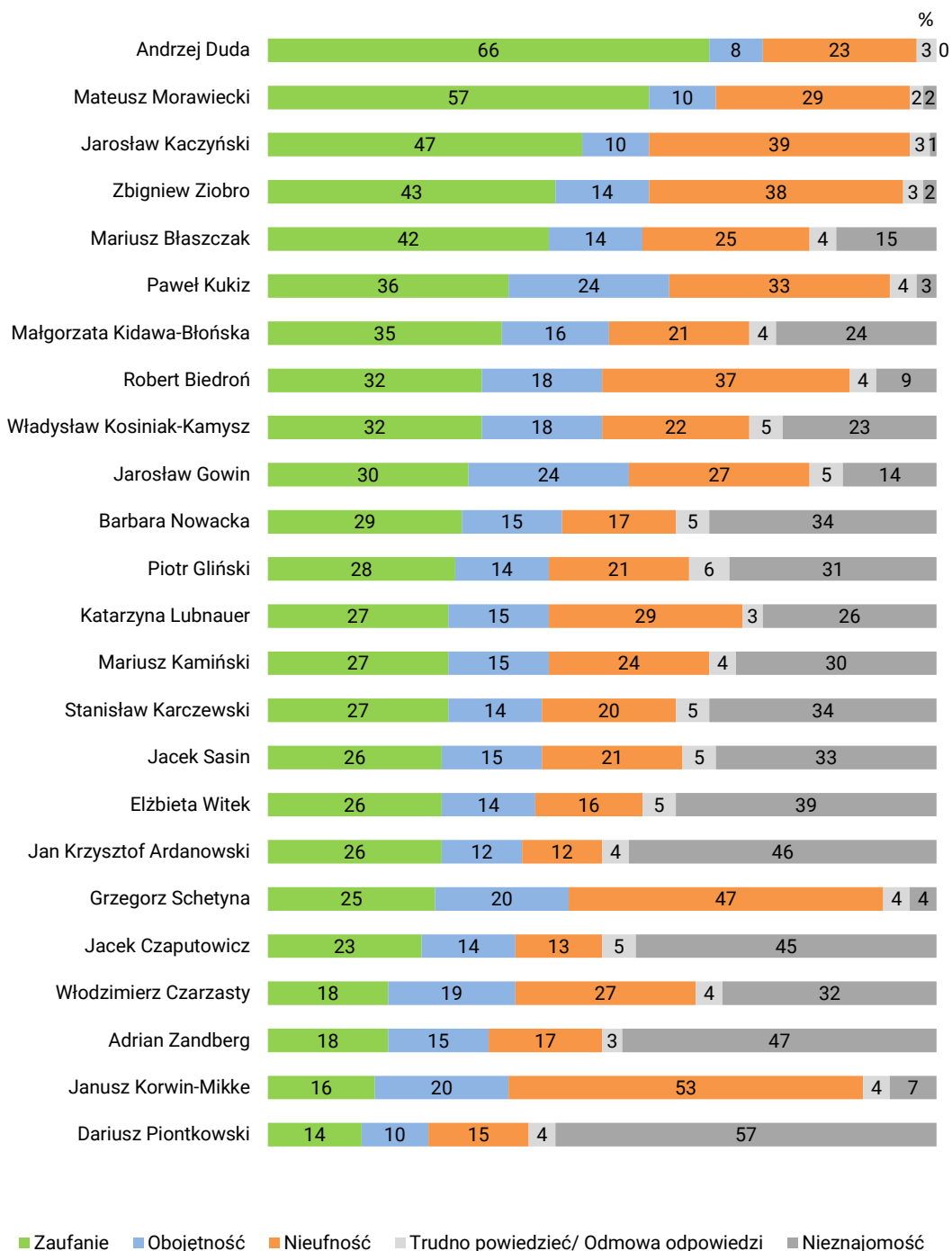
Zaufanie do polityków na trzy tygodnie przed wyborami parlamentarnymi

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zaufanie do polityków na trzy tygodnie przed wyborami parlamentarnymi

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (352) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 12–19 września 2019 roku na liczącej 936 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

W naszych badaniach na liście ocenianych polityków zawsze znajdują się: prezydent RP, marszałkowie Sejmu i Senatu, premier oraz szefowie głównych ugrupowań politycznych. Pozostała część listy podlega zmianom – staramy się uwzględnić inne znaczące w danym okresie postaci sceny politycznej, zarówno spośród polityków parlamentarnych – strony rządowej i opozycyjnej, jak i polityków działających poza parlamentem. Ankietowani oceniają poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej posługując się 11-punktową skalą, której skrajne punkty określone są z jednej strony jako głęboka nieufność (-5), z drugiej zaś – jako bardzo duże zaufanie (+5).

Otrzymane wyniki prezentujemy w dwóch ujęciach. W pierwszym analizujemy rozmiary społecznego zaufania i nieufności w stosunku do poszczególnych polityków w skali ogółu społeczeństwa. Wskazania punktów od -5 do -1 określane są zbiorczo jako deklaracje nieufności, 0 – jako obojętność, zaś wskazania od +1 do +5 – jako deklaracje zaufania. W tym ujęciu obok zagregowanych ocen zaufania, nieufności i obojętności prezentowane są także informacje o odsetkach badanych nierozpoznających poszczególnych polityków oraz niemających opinii na ich temat.

W drugim ujęciu prezentujemy średnie ocen wystawianych poszczególnym osobom jedynie przez tych z badanych, którzy je identyfikują i potrafią ocenić.

ZAUFANIE I NIEUFNOŚĆ

We wrześniu¹, tak jak dotychczas, pierwsze miejsce na liście najczęściej obdarzanych przez Polaków zaufaniem polityków zajmuje prezydent Andrzej Duda. Ufa mu dwie trzecie ankietowanych (66%, wzrost o 1 punkt procentowy w stosunku do końca sierpnia). Nieufność w stosunku do głowy państwa deklaruje 23% respondentów (wzrost o 1 punkt).

Drugie miejsce pod względem rozmiarów społecznego zaufania zajmuje premier Mateusz Morawiecki, któremu ufa 57% ankietowanych, a więc dokładnie tyle samo, ile w ubiegłym miesiącu. Brak zaufania do szefa rządu wyraża niespełna jedna trzecia badanych (29%).

Podobnie jak w sierpniu trzecie miejsce w rankingu, z zaufaniem niepełna połowa respondentów przypadło prezesowi Prawa i Sprawiedliwości Jarosławowi Kaczyńskiemu. W ostatnich tygodniach

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (352) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 12–19 września 2019 roku na liczącej 936 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

dzielących kolejne badania notowania szefa rządzącej formacji nie zmieniły się znacząco – zaufanie do niego ma 47% ankietowanych (spadek o 1 punkt procentowy), wciąż duży odsetek stanowią osoby, które nie ufają prezesowi PiS (39%).

Kolejne miejsca w tej klasyfikacji również przypadły politykom rządzącego obozu. Nieco ponad dwie piąte ankietowanych deklaruje zaufanie do ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry (43%). Niewiele mniejszy odsetek ma jednak doń negatywne nastawienie (38% deklaracji nieufności). Po odnotowanym w ubiegłym miesiącu pogorszeniu się ocen, we wrześniu, po korzystnym dla ministra wyniku głosowania nad wotum nieufności, tendencja spadkowa w notowaniach Zbigniewa Ziobry uległa zahamowaniu i jego aktualne notowania utrzymują się na poziomie tych z sierpnia.

Minimalnie mniej pozytywnych wskazań niż szef resortu sprawiedliwości i prokurator generalny uzyskuje minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak, który w tym miesiącu zamyka pierwszą piątkę polityków najczęściej obdarzanych zaufaniem. Ufa mu 42% badanych. Inaczej jednak niż w przypadku Zbigniewa Ziobry, w notowaniach Mariusza Błaszczaka wyraźnie przeważają pozytywne noty – nieufność w stosunku do niego wyraża co czwarty z badanych (25%).

Na trochę niższym poziomie – nieco ponad jednej trzeciej pozytywnych wskazań – kształtuje się zaufanie do najwyższej lokowanych spośród przedstawicieli opozycji: lidera Kukiz'15 Pawła Kukiza oraz kandydatki Koalicji Obywatelskiej na premiera, obecnie wicemarszałek Sejmu Małgorzaty Kidawy-Błońskiej. Zaufanie do tych polityków deklaruje odpowiednio 36% i 35% ankietowanych. Jeśli uwzględnimy także negatywne opinie, wyraźnie lepsze niż Paweł Kukiz notowania u szerokiej publiczności ma Małgorzata Kidawa-Błońska. Oceny lidera Kukiz'15 od czterech miesięcy sukcesywnie spadają i obecnie odsetki badanych, którzy mu ufają, i respondentów deklarujących wobec niego nieufność są już bardzo zbliżone (33% deklaracji nieufności – wzrost o 3 punkty procentowe od sierpnia, wobec 36% deklaracji zaufania).

Dużo lepiej bilans ten wypada w przypadku Małgorzaty Kidawy-Błońskiej. Przy zaufaniu 35% ankietowanych, nieufność w stosunku do niej deklaruje więcej niż co piąty badany (21%). W porównaniu z październikiem 2015 roku, kiedy to ostatnio badaliśmy stosunek ankietowanych do tej polityk, jej rozpoznawalność jest dziś wyraźnie większa. Identyfikuje ją trzy czwarte ankietowanych (76%), przed czterema laty odsetek ten wynosił niemal trzy piąte (59%). Również więcej osób niż wówczas obdarza ją zaufaniem (wzrost o 8 punktów procentowych, z 27% do 35% obecnie), ale jednocześnie u większej części przedwyborczej publiczności kandydatka PO na premiera budzi dziś negatywne emocje (wzrost nieufności o 9 punktów – z 12% w październiku 2015 do 21% obecnie).

Nieco mniejszym zaufaniem cieszą się lider Wiosny Robert Biedroń oraz szef ludowców Władysław Kosiniak-Kamysz. Ufa im prawie co trzeci badany (po 32% wskazań). Notowania Roberta Biedronia nie zmieniły się znacząco od sierpnia. Od pięciu miesięcy w ocenach tego polityka niezmiennie przeważa już jednak nieufność. Obecnie nastawienie takie deklaruje 37% respondentów.

Słabiej znanym, ale i mniej kontrowersyjnym politykiem niż lider Wiosny, pozostaje szef PSL Władysław Kosiniak-Kamysz. Przy 32% deklaracji zaufania, nieufność w stosunku do niego wyraża nieco ponad jedna piąta pytanym (22%, wzrost o 3 punkty procentowe).

Na kolejnych pozycjach rankingu – ze zbliżonym, jeśli chodzi o poziom społecznego zaufania wynikiem – lokuje się duża grupa polityków uwzględnionych w naszym badaniu. Blisko co trzeci z respondentów ma zaufanie do wicepremiera, ministra nauki i szkolnictwa wyższego Jarosława Gowina, liderki Inicjatywy Polskiej Barbary Nowackiej oraz wicepremiera Piotra Glińskiego. Z tej trójki polityków najlepiej odbierana jest Barbara Nowacka, która w tym miesiącu dodatkowo dość wyraźnie zyskała w ocenie badanych. Ufa jej 29% ankietowanych (wzrost o 5 punktów procentowych), nieufność deklaruje natomiast 17% respondentów (spadek o 4 punkty). Pozytywne noty przeważają także, choć w niezbyt dużym stopniu, w społecznych ocenach wicepremiera Piotra Glińskiego (28% deklaracji zaufania i 21% – nieufności) i całkiem już nieznacznie – w ocenach wicepremiera Jarosława Gowina, któremu w tym miesiącu ubyło nieco sympatyków. Zaufanie do ministra nauki i szkolnictwa wyższego deklaruje obecnie 30% ankietowanych (spadek o 4 punkty procentowe), nie ufa mu zaś 27% ankietowanych.

Po 27% deklaracji zaufania zebrali w tym miesiącu: niedawno mianowany na stanowisko ministra spraw wewnętrznych i administracji koordynator służb specjalnych Mariusz Kamiński, a także marszałek Senatu Stanisław Karczewski i szefowa Nowoczesnej Katarzyna Lubnauer. Nowy szef MSWiA, mimo wieloletniego stażu na scenie politycznej i pełnionych w przeszłości funkcji ministerialnych, zalicza się do polityków słabiej znanych szerokiej publiczności. Nie rozpoznaje go 30% ankietowanych. Wśród identyfikujących go osób budzi dość ambiwalentne odczucia – podobnie często jak z zaufaniem spotyka się również z nieufnością badanych (24% negatywnych wskazań). Jego aktualne notowania są jednak wyraźnie lepsze od ostatnio rejestrowanych ocen – z grudnia 2015 roku. Wówczas zaufanie do niego deklarował co piąty ankietowany (20%), a znacznie więcej osób wyrażało nieufność.

O dość kontrowersyjnym, niejednoznacznym odbiorze można mówić również w przypadku liderki Nowoczesnej Katarzyny Lubnauer. Mimo odnotowanego w tym miesiącu wzrostu zaufania (o 4 punkty procentowe, do 27%) w jej ocenach nadal minimalnie przeważają negatywne noty (29% deklaracji nieufności). Relatywnie najlepsze notowania z tej trójki polityków ma marszałek Stanisław Karczewski – przy 27% deklaracji zaufania, nieufność w stosunku do niego wyraża co piąty badany (20%, wzrost o 3 punkty).

Prawie tyle samo deklaracji zaufania co omawiani wyżej politycy mają we wrześniu: minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski – polityk wciąż mało znany szerokiej publiczności, wśród identyfikujących go osób mający jednak bardzo dobre notowania (26% deklaracji zaufania i 12% – nieufności), marszałek Sejmu Elżbieta Witek, w ocenach której również zdecydowanie przeważają pozytywne noty (26% deklaracji zaufania i 16% nieufności, wzrost o 4 punkty procentowe) i – bardziej ambiwalentnie odbierany – wicepremier Jacek Sasin (26% deklaracji zaufania i 21% negatywnych wskazań).

Co czwarty badany ma zaufanie do przewodniczącego PO Grzegorza Schetyny (25%). Dominującym nastawieniem w stosunku do szefa głównej z opozycyjnych partii pozostaje jednak nieufność (47% wskazań, spadek o 3 punkty procentowe).

Niespełna jedna czwarta ankietowanych deklaruje zaufanie do ministra spraw zagranicznych Jacka Czaputowicza. Dla dużej części respondentów szef polskiej dyplomacji wciąż jest postacią anonimową – jego nazwisko i wizerunek nic nie mówią ponad dwóm piątym pytanych (45% deklaracji nieznajomości). W dość wąskiej grupie identyfikujących go osób Jacek Czaputowicz ma jednak dobre notowania – zaufanie do niego ma 23% respondentów, nie ufa mu zaś 13% pytanych.

Końcowe miejsca w rankingu zaufania zajmują niezbyt powszechnie znani, a i mający relatywnie sporo przeciwników wśród rozpoznających ich osób liderzy ugrupowań lewicowych: szef SLD Włodzimierz Czarzasty (18% deklaracji zaufania i 27% deklaracji nieufności) i współprzewodniczący Lewicy Razem Adrian Zandberg (18% deklaracji zaufania i 17% nieufności) oraz jeden z liderów Konfederacji Wolność i Niepodległość Janusz Korwin-Mikke – polityk powszechnie znany, ale od lat niezmiennie zaliczający się do najbardziej kontrowersyjnych postaci naszej sceny politycznej. Zaufanie do Janusza Korwin-Mikkego deklaruje 16% ankietowanych, jednak większość (53%) mu nie ufa.

Ostatnie miejsce we wrześnieowym rankingu zaufania do polityków przypadło szefowi MEN Dariuszowi Piontkowskiemu, którego nazwisko po raz pierwszy uwzględniliśmy w tym miesiącu na naszej liście polityków. Dla większości badanych Dariusz Piontkowski jest osobą całkowicie nieznaną. Nie identyfikuje go prawie trzy piąte ankietowanych (57%). Ci, którzy go rozpoznają, tak samo często wystawiają mu pozytywne, jak i negatywne noty. Zaufaniem obdarza go 14% respondentów, nie ufa mu zaś 15% ogółu badanych.

TABELA 1

	Zaufanie		Niefunność		Obojętność	Nieznajomość
	IX '19	Różnica od IX '19	IX '19	Różnica od IX '19		
	w procentach					
Andrzej Duda	66	1	23	1	8	0
Mateusz Morawiecki	57	0	29	1	10	2
Jarosław Kaczyński	47	-1	39	0	10	1
Zbigniew Ziobro	43	0	38	1	14	2
Mariusz Błaszczak	42	1	25	1	14	15
Paweł Kukiz	36	0	33	3	24	3
Małgorzata Kidawa-Błońska	35	-	21	-	16	24
Władysław Kosiniak-Kamysz	32	2	22	3	18	23
Robert Biedroń	32	-1	37	0	18	9
Jarosław Gowin	30	-4	27	1	24	14
Barbara Nowacka	29	5	17	-4	15	34
Piotr Gliński	28	2	21	0	14	31
Stanisław Karczewski	27	-2	20	3	14	34
Mariusz Kamiński	27	-	24	-	15	30
Katarzyna Lubnauer	27	4	29	-1	15	26
Jan Krzysztof Ardanowski	26	2	12	2	12	46
Elżbieta Witek	26	1	16	4	14	39
Jacek Sasin	26	0	21	1	15	33
Grzegorz Schetyna	25	1	47	-3	20	4
Jacek Czaputowicz	23	0	13	1	14	45
Adrian Zandberg	18	4	17	0	15	47
Włodzimierz Czarzasty	18	3	27	1	19	32
Janusz Korwin-Mikke	16	-4	53	3	20	7
Dariusz Piontkowski	14	-	15	-	10	57

Pytanie brzmiało: *Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. Przedstawimy teraz Panu(i) listę osób aktywnych w życiu politycznym naszego kraju. O każdej z nich proszę powiedzieć, w jakim stopniu budzi ona Pana(i) zaufanie. Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką niefunność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Oczywiście może się Pan(i) posługiwać innymi ocenami tej skali. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę powiedzieć.*

Odsetki badanych wyrażających zaufanie – wskazania punktów od +1 do +5, niefunność – wskazania punktów od -1 do -5, obojętność – 0. W zestawieniu pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi.

Listę polityków najczęściej spotykających się z brakiem zaufania otwiera w tym miesiącu Janusz Korwin-Mikke. Nie ufa mu 53% ankietowanych. Drugie miejsce w tej negatywnej klasyfikacji przypada szefowi głównej z partii opozycyjnych, przewodniczącemu PO Grzegorzowi Schetynie (47%), a na kolejnych pozycjach lokują się: prezes PiS Jarosław Kaczyński (39% deklaracji nieufności), Zbigniew Ziobro (38%) i lider Wiosny Robert Biedroń (37%).

Mimo wchodzącej w decydującą fazę kampanii wyborczej, wrześniowy sondaż nie przyniósł większych zmian w społecznym odbiorze głównych aktorów życia politycznego. Relatywnie największą poprawę ocen notujemy w przypadku liderki wchodzącej w skład Koalicji Obywatelskiej Inicjatywy Polskiej Barbary Nowackiej (wzrost zaufania o 5 punktów procentowych i spadek nieufności o 4 punkty). Nieco lepsze niż pod koniec sierpnia są też notowania liderów pozostałych wchodzących w skład KO ugrupowań: szefowej Nowoczesnej Katarzyny Lubnauer (wzrost zaufania o 4 punkty procentowe) oraz przewodniczącego PO Grzegorza Schetyny, któremu w tym miesiącu ubyło przeciwników (spadek nieufności o 3 punkty). Zyskali nieco na zaufaniu społecznym liderzy ugrupowań lewicowych: współprzewodniczący Lewicy Razem Adrian Zandberg i szef SLD Włodzimierz Czarzasty (wzrost zaufania odpowiednio o 4 i 3 punkty procentowe).

Trochę gorsze niż pod koniec sierpnia są natomiast aktualne notowania Janusza Korwin-Mikkego (spadek zaufania o 4 punkty i wzrost nieufności o 3 punkty procentowe). Minimalny wzrost liczby przeciwników notujemy ponadto w przypadku liderów PSL-Koalicji Polskiej – Władysława Kosiniaka-Kamysza i Pawła Kukiza (wzrost nieufności po 3 punkty). Spośród przedstawicieli obozu rządzącego trochę stracili w opinii badanych Jarosław Gowin (spadek zaufania o 4 punkty procentowe) oraz marszałek Sejmu Elżbieta Witek, której po odnotowanym w zeszłym miesiącu wzroście popularności przybyło krytyków (wzrost nieufności o 4 punkty). Notowania pozostałych uwzględnionych w badaniu polityków na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności nie zmieniły się znacząco.

TABELA 2. DEKLARACJE ZAUFANIA DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań												
	2018				2019								
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
J.K. Ardanowski	19	19	17	-	-	23	22	24	23	23	24	24	26
R. Biedroń	40	41	-	-	40	35	36	32	29	31	29	33	32
M. Błaszczak	42	39	40	37	-	38	38	39	39	38	39	41	42
J. Czaputowicz	23	20	25	21	22	22	22	24	24	24	22	23	23
W. Czarzasty	15	15	15	16	14	14	14	12	14	13	14	15	18
A. Duda	68	66	67	62	63	63	64	66	65	65	64	65	66
P. Gliński	29	25	29	-	27	26	25	27	26	26	26	26	28
J. Gowin	34	31	38	32	37	34	30	32	32	33	32	34	30
J. Kaczyński	41	41	43	39	39	40	42	43	46	48	44	48	47
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
S. Karczewski	29	22	28	24	26	25	26	27	26	27	24	29	27
M. Kidawa-Błońska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16
W. Kosiniak-Kamysz	29	28	30	27	37	32	28	27	30	31	30	30	32
P. Kukiz	52	50	46	45	44	45	46	46	49	44	40	36	36
K. Lubnauer	23	24	24	20	23	22	23	19	21	22	21	23	27
M. Morawiecki	57	54	58	55	54	55	55	55	54	54	54	57	57
B. Nowacka	26	26	25	-	23	-	-	-	-	-	-	24	29
D. Piontkowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
J. Sasin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	22	26	26
G. Schetyna	23	23	26	24	28	20	23	22	24	24	23	24	25
E. Witek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	15	25	26
A. Zandberg	14	14	13	-	-	-	-	-	-	-	-	14	18
Z. Ziobro	48	47	46	44	44	44	44	45	46	48	47	43	43

TABELA 3. DEKLARACJE NIEUFNOŚCI DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań												
	2018				2019								
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
J.K. Ardanowski	4	5	4	-	-	12	11	14	11	14	11	10	12
R. Biedroń	20	18	-	-	21	26	28	30	35	35	35	37	37
M. Błaszczak	23	27	26	28	-	26	24	23	26	26	25	24	25
J. Czaputowicz	8	10	9	12	13	13	12	10	12	12	13	12	13
W. Czarzasty	21	18	22	24	21	21	25	26	24	23	23	26	27
A. Duda	22	24	23	26	26	26	23	22	22	23	22	22	23
P. Gliński	20	19	19	-	23	22	21	20	22	22	22	21	21
J. Gowin	27	28	23	27	27	25	25	25	26	24	26	26	27
J. Kaczyński	43	44	42	45	47	43	42	42	41	40	39	39	39
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
S. Karczewski	15	17	16	17	19	15	17	15	16	19	18	17	20
M. Kidawa-Błońska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
J. Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	53
W. Kosiniak-Kamysz	16	18	17	18	14	16	21	21	20	19	17	19	22
P. Kukiz	19	21	24	26	24	22	23	22	21	27	25	30	33
K. Lubnauer	24	24	26	32	29	29	29	31	29	30	28	30	29
M. Morawiecki	25	28	25	28	31	28	28	28	29	29	27	28	29
B. Nowacka	17	18	18	-	22	-	-	-	-	-	-	21	17
D. Piontkowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
J. Sasin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	21	20	21
G. Schetyna	45	47	45	46	45	49	45	44	46	50	47	50	47
E. Witek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	11	12	16
A. Zandberg	11	11	14	-	-	-	-	-	-	-	-	17	17
Z. Ziobro	32	34	35	34	36	35	34	34	33	34	33	37	38

ŚREDNIE OCEN NA SKALI ZAUFANIA-NIEUFNOŚCI

Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania oraz nieufności i odnosiły się do ogółu badanych. W poniższym ujęciu prezentujemy średnie ocen, które są syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień wobec poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

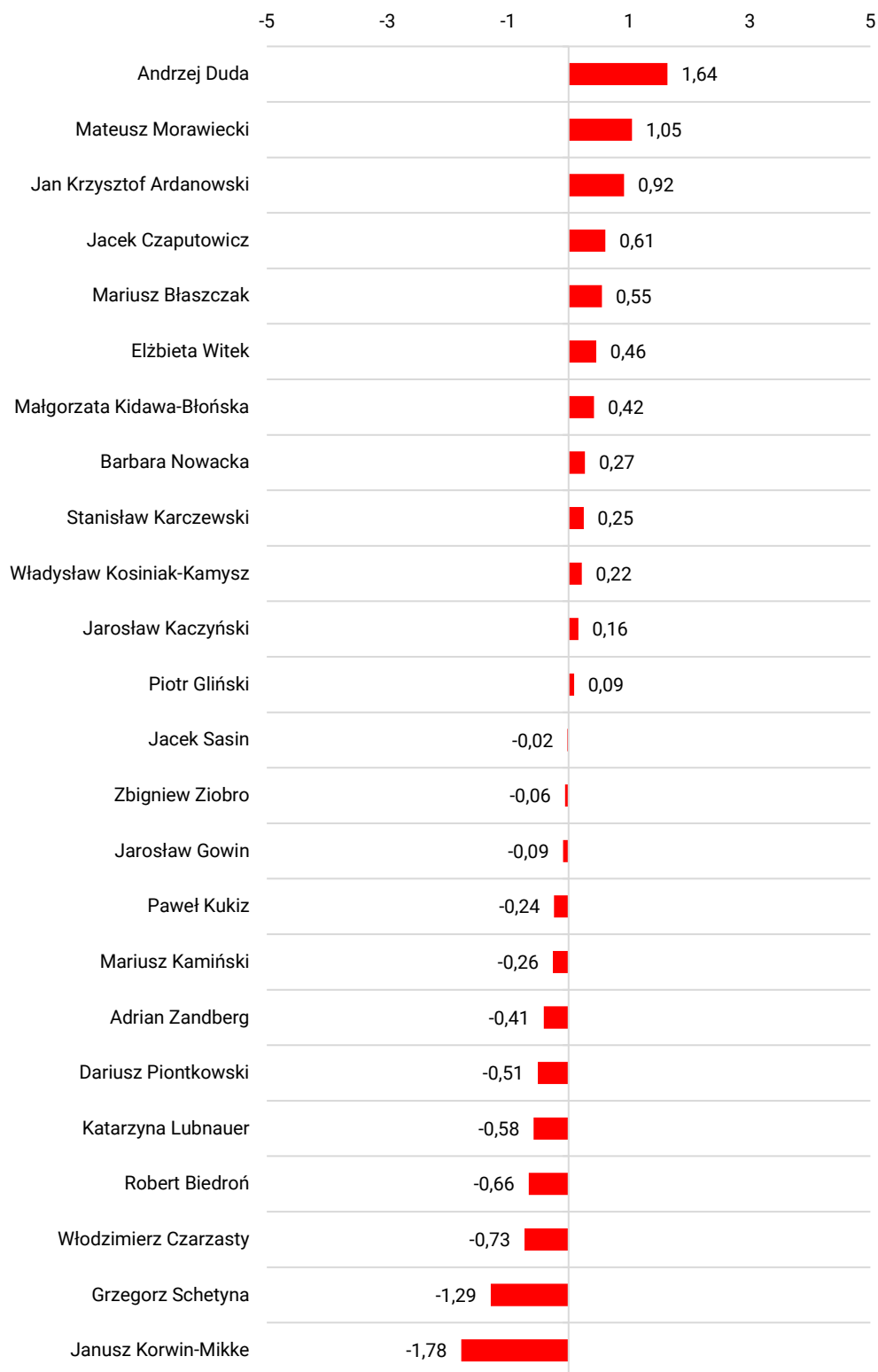
Spośród uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej najbardziej jednoznacznie pozytywnie postrzegany jest prezydent Andrzej Duda. Średnia ocen prezydenta na 11-stopniowej skali zaufania–nieufności (od -5 do +5) wyniosła 1,64 punktu. Na drugim miejscu pod względem korzystnego bilansu ocen zaufania i nieufności niezmiennie lokuje się premier Mateusz Morawiecki (średnia ocen wynosi 1,05 punktu), a trzeci co do wartości wynik, tak jak miesiąc temu, uzyskał minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski (średnia ocen wynosi 0,92 punktu). Do grona dobrze odbieranych polityków, w ocenach których zaufanie wyraźnie przeważa nad nieufnością, zaliczają się jeszcze: szef polskiej dyplomacji Jacek Czaputowicz, minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak, marszałek Sejmu Elżbieta Witek oraz – najwyżej notowana w tym rankingu spośród przedstawicieli opozycji – Małgorzata Kidawa-Błońska (średnie ocen w granicach od 0,61 do 0,42). Dodatnią średnią ocen, świadczącą już jednak o raczej niewielkiej przewadze pozytywnych nastawień, mają: Barbara Nowacka, marszałek Senatu Stanisław Karczewski oraz szef PSL Władysław Kosiniak-Kamysz (średnie w granicach od 0,27 do 0,22).

Pozytywne noty jedynie bardzo nieznacznie przeważają w ocenach Jarosława Kaczyńskiego (średnia 0,16). O niemal całkowitym równoważeniu się pozytywnych i negatywnych nastawień można też mówić w przypadku wicepremierów Piotra Glińskiego, Jacka Sasina i Jarosława Gowina oraz ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry (średnie od +0,09 do -0,09 punktu).

Niewielką przewagę negatywnych ocen notujemy w bilansie zaufania i nieufności Pawła Kukiza oraz nowego szefa MSWiA i koordynatora służb specjalnych Mariusza Kamińskiego (średnie ocen wynoszą odpowiednio -0,24 i -0,26). W przypadku pozostałych polityków uwzględnionych w badaniu, w tym przeważającej części liderów partii opozycyjnych, można już natomiast mówić o wyraźnie niekorzystnym wizerunku.

Niską średnią ocen świadcząca o sporej przewadze nieufności nad zaufaniem mają: Adrian Zandberg (-0,41), minister edukacji narodowej Dariusz Piontkowski (-0,51), przewodnicząca Nowoczesnej Katarzyna Lubnauer (-0,58), założyciel i lider Wiosny Robert Biedroń (-0,66), przewodniczący SLD Włodzimierz Czarzasty (-0,77), a zwłaszcza szef głównego ugrupowania opozycyjnego – PO Grzegorz Schetyna (-1,29). Krytycyzm i negatywne nastawienie w największym stopniu dominują w ocenach Janusza Korwin-Mikkego (-1,78).

RYS. 1. Zaufanie do polityków we wrześniu 2019 – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)

Dwa tygodnie dzielące nasze kolejne badania upłynęły pod znakiem przybierającej na sile kampanii wyborczej. Jednak porównanie sierpniowych i wrześniowych notowań polityków świadczy, że okres ten w niewielkim tylko stopniu zaważył na dotychczasowych notowaniach głównych przedstawicieli sceny politycznej. Odnotowane na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności na ogół bardzo niewielkie zmiany w notowaniach poszczególnych polityków w większości przypadków nie zaważyły znacząco na ich dotychczasowym bilansie ocen. Wyjątkiem jest tu jedynie częściej pojawiająca się obecnie publicznie liderka wchodzącej w skład KO Inicjatywy Polskiej Barbara Nowacka, w przypadku której rejestrujemy dość duży wzrost notowań (różnica średnich ocen wyniosła +0,50 punktu).

TABELA 4

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmiany)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	VIII 2019	IX 2019	Różnica
Barbara Nowacka	-0,23	0,27	0,50 *
Włodzimierz Czarzasty	-0,98	-0,73	0,25
Katarzyna Lubnauer	-0,83	-0,58	0,25
Grzegorz Schetyna	-1,46	-1,29	0,17
Władysław Kosiniak-Kamysz	0,09	0,22	0,13
Adrian Zandberg	-0,52	-0,41	0,11
Piotr Gliński	0,04	0,09	0,05
Robert Biedroń	-0,67	-0,66	0,01
Jarosław Kaczyński	0,15	0,16	0,01
Jan Krzysztof Ardanowski	0,94	0,92	-0,02
Mariusz Błaszczak	0,60	0,55	-0,05
Andrzej Duda	1,69	1,64	-0,05
Zbigniew Ziobro	0,00	-0,06	-0,06
Jacek Czaputowicz	0,68	0,61	-0,07
Mateusz Morawiecki	1,15	1,05	-0,10
Janusz Korwin-Mikke	-1,65	-1,78	-0,13
Jacek Sasin	0,14	-0,02	-0,16
Paweł Kukiz	-0,03	-0,24	-0,21
Jarosław Gowin	0,14	-0,09	-0,23
Stanisław Karczewski	0,49	0,25	-0,24
Elżbieta Witek	0,73	0,46	-0,27

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Choć kampania wyborcza weszła w decydującą fazę, jak dotąd niewiele się zmienia w społecznym odbiorze głównych przedstawicieli naszej klasy politycznej. Utrzymuje się dobra koniunktura dla polityków opcji rządzącej. Na czele rankingu społecznego zaufania niezmiennie lokują się prezydent Andrzej Duda i premier Mateusz Morawiecki. Ponownie trzecie miejsce w tej klasyfikacji, z zaufaniem prawie połowy badanych, zajmuje prezes Prawa i Sprawiedliwości Jarosław Kaczyński, a na kolejnych pozycjach lokują się dwaj inni prominentni politycy rządzącej formacji – Zbigniew Ziobro i Mariusz Błaszczak.

Nieco lepiej niż pod koniec sierpnia wypadają w rankingu przedstawiciele opozycji, zwłaszcza reprezentantki najsilniejszej po tej stronie sceny politycznej formacji – Koalicji Obywatelskiej. Przede wszystkim należy tu wspomnieć o notowaniach wicemarszałek Sejmu i wiceprzewodniczącej PO Małgorzaty Kidawy-Błońskiej, która po raz pierwszy w tym miesiącu występuje w roli kandydatki KO na przyszłego premiera. Zapewne za sprawą tej nominacji zarówno jej rozpoznawalność, jak i zaufanie wzrosły i w tej chwili ma ona nie tylko dużo lepsze notowania niż krytycznie odbierany Grzegorz Schetyna, ale i najlepsze spośród wszystkich uwzględnionych w badaniu przedstawicieli ugrupowań opozycyjnych. Wyraźnie lepsze od dotychczasowych są także wrześniowe notowania innej liderki KO – Barbary Nowackiej. O niewielkich korzystnych zmianach można ponadto mówić w przypadku szefowej Nowoczesnej, Katarzyny Lubnauer, oraz Grzegorza Schetyny. Nieznaczny wzrost zaufania notujemy w tym miesiącu w stosunku do polityków Lewicy: Adriana Zandberga oraz Włodzimierza Czarzastego.

Opracowała

Agnieszka Cybulska